

De Vulkaanuitbarsting

De
VULKAAN
Uitbarsting

Jan Kranenbarg

© 2020 Jan Kranenbarg, Ede Nederland
Oorspronkelijke Titel: *Amy en Banjo*

ISBN nr.: 9789402145144

INLEIDING

Dit boek speelt zich af rondom het havenstadje Dunloch in het Noordwesten van Schotland. Voor de kust ligt een woest en ruig vulkaaneiland. Het verhaal begint op de kale rotswand van de vulkaan. Amy beklimt de vulkaan en wordt overvallen door een wervelende storm.

Inhoud

1	De beklimming.....	9
2	Bovenop de krater	15
3	Binnenin de vulkaan.....	20
4	Het havenstadje Dunloch	26
5	Havenmeester Henderson.....	30
6	Overpeinzingen	34
7	Weg van alles	40
8	Het weeshuis	45
9	Directrice MacNanny	49
10	Banjo	54
11	Het vreselijke verhaal.....	59
12	Het opgesloten verhaal.....	66
13	De beslissing	69
14	De vreemdeling	74
15	Politieagent Jack.....	77
16	De verhalenverteller	82
17	Nachtmerrie uit het verleden	85
18	De overtocht	91
19	Het moment van de waarheid.....	96
20	De journaliste	104
21	De opvolger	108
22	Het gemene plan.....	115
23	De toestemming	120
24	De terugreis	124
25	Meteen de vulkaan in	128
26	De arrestatie	131
27	Het einde	137
28	De begrafenis	144
29	Meer nieuws	150
30	Een doordacht plan.....	154
31	Inpakken en wegwezen	158

32	De nieuwe vulkaan.....	162
33	De verwarde vrouw	166
34	De geheime gang.....	170
35	Vrijdag 20 mei.....	173
36	Zaterdag 21 mei.....	179
37	De redding.....	186
38	De uitbarsting.....	192
39	Een verrassende ontwikkeling.....	196
40	De drenkeling.....	199
41	Een jaar later	202
42	Vele jaren later	211

1 De beklimming

Amy drukt zichzelf plat tegen de donkergrijze rotswand, haar neus raakt het koude gesteente van de oude vulkaan. Ze rilt. Het stinkt er naar vogelpoep. Ze kijkt met een vieze blik naar de witte flats vlakbij haar neus en doet haar ogen dicht.

‘Inademen door je mond en uitademen door je neus, dan ruik je het niet.’

Een stukje naar boven fladderen de meeuwen luid krijsend in de wind, alsof ze haar uitlachen. Meestal zitten ze rustig beneden op de rotsen bij het strand of vliegen ze rond boven de branding om daar een maaltje verse vis te verschalken, maar als het hard waait of zelfs begint te stormen zoals nu, dan lijken ze in hun element. Dan vliegen ze met de wind mee naar boven om de wildste capriolen uit te halen. Soms vallen ze meters naar beneden om daarna met een sierlijke glijvlucht weer omhoog te schieten. Amy geniet er altijd van en zou willen dat ze mee kon vliegen. Dan hoefde ze nu niet met een klimtouw tegen de rotswand aan te hangen. Dan vloog ze gewoon direct naar de top. Ze lacht en vergeet bijna de benarde situatie waarin ze zit.

‘Op blijven letten, Amy,’ zegt ze vermanend tegen zichzelf. ‘Je zit op een kale, ruige rots overvallen door een storm.’

Ze klimt hier vaker en weet wel wat een harde wind is, maar deze keer kwam de wind onverwachts snel opzetten. Het klimtouw houdt ze zo krampachtig vast dat haar knokkels wit worden. Zo hangt ze daar in haar rode jack en blauwe spijkerbroek vastgeplakt als een insect op de muur. Ze heeft deze truc al vaker gedaan en weet precies hoe het gaat. Maar je moet het wel op het juiste moment doen; ben je te laat dan kan het vreselijk mis gaan.

Deze keer gaat de wind tekeer als een felle storm, je hoort hem fluiten door de spleten in de rotswand. De wind rukt woest aan haar capuchon; die is ze vergeten op te zetten en vast te strikken.

‘Stom,’ mompelt ze bezorgd. ‘Dat lukt nu niet meer.’ Haar lange blonde staart draait rond als een propeller op een vliegtuig. Misschien moet ze er eens over denken om een stuk van het haar af te knippen, maar ze weet dat ze het toch niet doet.

Ze heeft haar armen en benen wijd gespreid tegen de rots, want dan ‘plak’ je het beste. Een beetje angstig kijkt ze even omhoog. Door de altijd aanwezige mistflarden heen ziet ze de top van de vulkaan als een donkere schaduw boven haar opdoemen; het is gelukkig niet ver meer. Blijven plakken en wachten. Ze sluit haar ogen weer en luistert naar het gierende gefluit van de wind. Het is nog het enige geluid; de meeuwen hebben inmiddels ook een schuilplaats gezocht.

Plakken en wachten. Hoe lang het ook duurt. Geduld is een eigenschap die ze ondertussen wel heeft geleerd. In de natuur komen van haastige spoed alleen maar ongelukken.

Als de storm eindelijk afneemt en het grootste gevaar is geweken, rukt ze zich los van de rots, haalt opgelucht adem en klimt vastberaden verder. Ook deze windvlaag heeft ze weer doorstaan. Ze heeft wel erger meegemaakt. Het is nu begin mei, maar ook in de winter beklimt ze de vulkaan.

Amy is een meisje van elf jaar oud. Ze is bijna altijd vrolijk en wanneer ze lacht, dan gooit ze haar hoofd naar achteren en lacht voluit met open mond. Het klinkt zo aanstekelijk dat je wel mee moet lachen als je het hoort.

Ze is lang voor haar leeftijd en misschien wat aan de magere kant. Toch kunnen die dunne armen en benen heel wat werk verzetten. Haar lange blonde haren draagt ze meestal in een staart en in haar bruine ogen is altijd wel een pretlichtje te zien.

Voor Amy is het leven mooi. Ze geniet van elke dag. Het enige sieraad dat ze draagt is een kettinkje met een zilveren hoefijzertje dat om haar nek hangt. Diep weg onder haar trui, want ze is er heel zuinig op.

Ze beklimt de vulkaan al vier jaar, minstens een keer in de week. Ondanks haar sterke benen en groot uithoudingsvermogen is het toch elke keer zwaar om de vulkaan te beklimmen. Vooral het laatste stuk, dat is rotsachtig en steil. Het eerste stuk wandel je gewoon door de bossen over een smal pad langzaam naar boven. Daar zie je de eekhoorntjes door de bomen schieten en fluiten de vogels hun mooiste liedjes.

Op een gegeven moment wordt de begroeiing minder en het pad steiler. Even later is het pad zelfs helemaal verdwenen en ben je bij het laatste steile stuk. Hier heeft de wind vrij spel, omdat er zo hoog niet veel groeit. Af en toe een boom of een struik, daarmee heb je het wel gehad. Dieren kom je hier al helemaal niet tegen.

Zelfs de zeemeeuwen, die alleen zo hoog vliegen bij een harde wind, zitten liever ergens anders dan op zo'n kale vulkaan waar niets te eten is. En dan die ellendige koude, vochtige mist die door al je kleren heen trekt. Dit is een lastig stuk. Klimmen zonder touwen lukt hier niet. Gelukkig zijn er vroeger bij de eerste beklimmingen genoeg haken in de rots geslagen. Dat maakt het klimmen nu een stuk eenvoudiger en sneller.

Af en toe vliegen hier vreemd genoeg wel wat verdwaalde kraaien rond. Ze heeft nooit gesnapt wat die hier te zoeken hebben. Vaak vliegen ze met de wind mee de krater in om even later weer kwetterend omhoog te fladderen.

'Kom dan,' roept ze soms met een stukje brood in de hand. 'Kom maar, ik ben je vriend.' Het heeft geen zin. De verhalen over tamme kraaien die bij je op de schouder komen zitten, kloppen hier in ieder geval niet. Het is haar nog nooit gelukt.

Als ze boven is, doet ze de rugzak af en maakt haar riem met de touwen los. Helemaal op de top is het vlak, hier kan ze een stukje lopen, even de benen strekken en de spieren weer los maken. Ze schudt met haar hoofd om de kramp in de nek kwijt te raken, haar lange blonde staart zwiept heen en weer. Ze zucht eens diep en schreeuwt de spanning eruit.

‘Aaaah.’

Niemand die hier last heeft van zo’n gil. Dat lucht op. Met een vrolijke lach op haar gezicht kijkt ze rond. Zo hard als het net nog waaide en zo koud als het voelde, zo stralend schijnt nu de zon. Ze doet haar jas los.

Het is onderweg naar boven vaak slecht weer. Deze keer was het de storm, maar minstens zo vaak regent het. Dan wordt alles glibberig en moet je goed uitkijken waar je je voeten zet. Wanneer het echt heel slecht weer is, dan klimt ze niet. Dat is te gevaarlijk.

Maar welk weer het ook is, wanneer je eenmaal voorbij de mistflarden bent, is het bijna altijd mooi en rustig.

Het uitzicht vanaf de krater van de vulkaan is dan ook adembenemend. Ze kijkt over de mistflarden heen die dicht tegen de vulkaan aan hangen en kan rondom heel ver kijken. De vulkaan is groot en hoog en ligt op een klein eilandje voor de kust van Schotland. Elke keer weer geniet ze er met volle teugen van. Ze ziet de oneindig woeste zee met de witte schuimkoppen. Af en toe vaart er een boot voorbij. Ze zwaait er dan naar, maar denkt niet dat ze haar zien. Ook niet als ze met twee armen wild heen en weer zwaait.

In de verte ziet ze de grillige kust met de kleine havenstad Dunloch. De haven met de witte bootjes en de herberg met zijn terras zijn net zichtbaar. Ze is er één keer geweest, maar kan het zich niet echt herinneren. Het is alweer te lang geleden.

Eigenlijk kent ze alleen maar dit vulkaaneiland met haar ruige rotsen en dichte bossen. Dit is haar thuis, hier woont ze.

Dan richt ze haar blik omlaag langs de helling en speurt even met haar ogen over de rotswand. Ja, daar is ie, een stukje naar beneden. Ze steekt haar duim op en roept: 'Ik ben er, opa.'

2 Bovenop de krater

Wanneer opa hijgend en puffend boven op de top van de vulkaan aankomt, gaat hij meteen op de grond zitten met opgetrokken knieën. Zijn borst zwoegt op en neer. Hij legt zijn hoofd voorover op zijn armen. Amy weet dat ze haar opa even met rust moet laten, hij heeft tijd nodig om op adem te komen. Ze drinkt wat water en loopt dichterbij de krateropening. Hier waait de wind de vulkaan in. Ze gaat op de grond zitten en luistert.

Toen ze hier voor het eerst kwam, hoorde ze niks bijzonders. Enkel de ruisende wind en wat gerommel uit het binnenste van de vulkaan. Pas toen haar opa zei waar ze precies naar moest luisteren, hoorde ze het. Stemmen. Duizenden stemmen. Hoe beter je luistert, hoe meer stemmen je hoort. Stemmen die fluisteren, schreeuwen, zachtjes zingen en soms onverstaanbaar mummelen. Het is een enorm geroezemoes waar geen touw aan vast te knopen is. Ze praten allemaal door elkaar. Toch, na lang oefenen en vele frustraties, lukt het om naar een enkele stem te luisteren; de rest verdwijnt dan als het ware even naar de achtergrond.

‘Elke stem vertelt zijn eigen verhaal,’ vertelde haar opa. ‘Ze komen uit verschillende landen.’ Amy zag wel aan de glinstering in zijn ogen dat het iets bijzonders moest zijn.

‘Hoezo, ze komen uit andere landen?’ Ze snapte het niet. Ze was toen zeven jaar en voor het eerst mee de vulkaan op.

‘Die verhalen waaien met de wind mee naar deze vulkaan. Overal vandaan.’

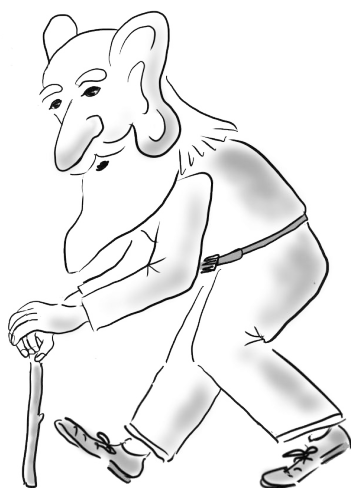
‘Waarom dan?’

Amy denkt nog weleens terug aan dat moment. Ze klom bij haar opa op schoot en hij vertelde hoe speciaal deze dode vulkaan is. Zo samen bovenop de vulkaan, zo dicht bij de blauwe lucht en de zon. Dat was fijn. Als ze haar ogen dicht doet, ziet ze zichzelf weer zitten bij opa op schoot. Dat moment zal ze haar hele leven niet meer vergeten.

‘De verhalen nestelen zich binnen in de vulkaan,’ ging opa verder. ‘Elk verhaal maakt een eigen gaatje in de vulkaanwand. Hier worden de verhalen bewaard. Als in een soort kluis.

Pas na een jaar begon Amy het te snappen en kreeg ook zij die glinstering in de ogen. Nu, vier jaar later, geniet ze er nog steeds van. Ze kan hier uren luisteren. Languit op de grond liggend met de ogen dicht. Elke dag komen er nieuwe verhalen bij.

Ze frunnikt wat aan haar oren. Worden ze al een beetje groter? Langer? Opa heeft hele grote oren. Hij zegt dat het komt van het luisteren naar al die verhalen. Jaar in jaar uit.

‘Met elk verhaal groeit je oor een klein stukje,’ zei hij lachend. Ze weet niet echt zeker of hij een grapje maakte, maar een feit is dat haar opa enorm grote oren heeft. Hij heeft verteld dat hij een keer omvergeblazen is door de wind, alsof zijn oren de zeilen van een zeilboot waren. Of zou dat ook een grapje zijn? Ze weet het niet. Het is wel zo dat bij een harde wind opa zijn oren plat tegen zijn hoofd vastbindt. Het ziet er niet uit die grote vastgebonden oren. Ze moet lachen als ze eraan denkt. Hij heeft ook verteld dat hier een erg oude man woonde met nog veel grotere oren, die kwamen helemaal tot zijn middel. Dat was in de tijd dat ze hier kwamen wonen.

Haar opa wilde samen met haar een nieuwe start maken op dit vulkaaneiland. Een klein, onbekend vulkaaneiland. Hij wilde het verleden achter zich laten.

Vanaf dat moment noemde hij zichzelf Paco. Dat betekent ‘vrij man’. Het leven begon toen opnieuw. Zij was drie jaar en weet er niets meer van. Haar opa zorgde gewoon voor haar en dat voelde heel normaal.

Dingen zoals televisiekijken en telefoneren kunnen hier niet. Er is gewoon geen stroom. Natuurlijk zijn er ook geen winkels waar je even boodschappen kan doen. Ook een school is hier niet te vinden en er zijn ook geen andere kinderen om mee te spelen.

Ze wist niet beter. Pas later is ze gaan begrijpen dat ze de enige bewoners van het eiland zijn en dat er heel wat meer te koop is in de wereld dan alleen een hutje in de natuur.

‘Ik wil niet dat iemand weet dat wij hier wonen,’ zegt haar opa vaak. ‘Want dan willen vast veel mensen naar onze speciale vulkaan komen kijken.’ Daarom doet haar opa maar heel af en toe boodschappen in Dunloch.

Toch voelt het hier goed. Het is haar thuis.

Paco komt naast haar zitten. Hij is weer helemaal oké. Amy merkt wel dat het voor hem eigenlijk niet meer te doen is, zo'n beklimming. Hij wordt ouder en stijver. Elke keer heeft hij ook iets meer tijd nodig om te herstellen. Ze denkt dat hij dat zelf ook wel weet.

Hij kijkt haar aan en heeft al net zo'n glimlach op zijn gezicht als zijn kleindochter. Zijn kale bruine hoofd, zijn lange witte baard en opvallend grote oren maken hem tot haar eigen opa. Haar enige opa. Haar enige familie. Ze gaat dicht tegen hem aan zitten en fluistert: 'Ik hou van je opa.'

Samen luisteren ze naar de nieuwe verhalen. Mooie verhalen, spannende, liefdevolle, maar ook verdrietige verhalen en soms zelfs leugens. Een groot deel kunnen ze niet verstaan. Maar het lukt om uit die kakofonie van stemmen, een verstaanbaar verhaal te pakken en dat af te luisteren, alsof je een geluidsopname hoort. Hier kan geen boek of televisieprogramma tegenop. Tenminste dat denkt Amy; ze heeft nog nooit een televisie gezien.

'Heb je weleens televisiegekeken, opa?' vroeg ze toen ze in een verhaal voor het eerst over een televisie hoorde.

'Jawel,' zei haar opa voorzichtig. Dat krijg je dus met al die nieuwe verhalen. Zijn kleindochter gaat alles horen wat er op de wereld speelt en dat kan hier nou eenmaal niet.

'Je mist er niet veel aan,' vervolgde hij luchtig.

'Dat dacht ik al,' antwoordde Amy. Ze kon het zich ook al niet echt voorstellen hoe het eruit zou zien. Een scherm met bewegende beelden? Zoiets als een poppenkast? Trouwens hier is alles, wat zou ze nog meer willen. Met een lach op haar gezicht gaat ze verder met het luisteren naar verhalen. Ze doet de jas uit, gaat weer op haar rug liggen en geniet met de ogen dicht van de warme voorjaarszon.

Af en toe zeggen ze ‘hm’ of ‘ah’, soms moeten ze vreselijk lachen en bij tijd en wijle komen er tranen in hun ogen. Allebei genieten ze van het moment. Zo samen op de vulkaan luisteren naar verhalen. Opa zittend en Amy liggend. Ook deze keer mag het weer eeuwig duren. Als de zon haar hoogste punt heeft gehad en ze hebben wat gegeten van hun zelfgebakken brood, zegt Paco: ‘Het is tijd.’

Meer hoeft er niet gezegd te worden, ze doen dit al jaren samen. Elk woordje, elk beweginkje of gezichtsuitdrukking begrijpen ze van elkaar. Amy knikt.

Ze staan tegelijk op, trekken hun jassen weer aan en doen de riem om. Paco pakt een rol touw, bindt het ene eind vast aan een van de schaarse bomen en gooit het andere eind in de krater. Amy doet precies hetzelfde met een andere rol touw. Ze doen allebei een helm op en lopen naar de rand van de krater. Dan pakt ieder zijn eigen touw en controleert voor de zekerheid of de zaklamp het doet.

Ze kijken in de donkere diepte van de vulkaan en horen de duizenden stemmen tekeergaan; dan stappen ze over de rand.

3 Binnenin de vulkaan

Langzaam dalen Amy en haar opa af in de vulkaan. De wind buldert hier de krater in en wil alles meezuigen naar beneden. De binnenwand van de vulkaan is grillig en zeer steil. Hier is geen pad naar beneden. De twee waaghalzen wiegen af en toe aan hun touwen heen en weer als trapezewerkers in het circus. De paar kraaien die hierboven rondfladderen zijn hun publiek. Paco kijkt eens opzij naar zijn kleindochter, zoals zij daar hangt in het bovenste deel van de vulkaan; als een engeltje zweeft ze daar. Helemaal nergens bang voor. Hij is zo trots op haar en vooral heel blij met haar. Het had ook zo anders kunnen zijn. Hij grijpt onbewust naar het kettinkje om zijn hals, daaraan hangt een klein zilveren hoefijzertje. Een klein sierraadje met een grote betekenis. Hij zakt weg in sombere gedachten en beseft even niet meer dat hij aan een touw hangt.

‘Kom opa,’ hoort hij ineens onder zich schreeuwen. ‘Je hangt stil. Is er wat?’

Paco laat van schrik bijna het touw los. Hij moet toch oppassen; de laatste tijd heeft hij vaker sombere dagdromen.

‘Ja, ik ben er weer Amy,’ schreeuwt hij vlug terug.

Ze kunnen zich bijna niet verstaanbaar maken. Het lawaai van de wervelende wind en de duizenden stemmen maken het onmogelijk. Meter voor meter dalen ze verder af. Ze praten niet meer. Het heeft geen zin.

Wanneer Paco beneden aankomt, staat Amy al te trappelen in het vage licht van de krateropening boven hen. Op de bodem binnenin de vulkaan is het rustig. In het midden waait het zelfs niet eens. Ze schijnen met de zaklampen in het rond.

Het is een grote ronde ruimte met bovenin de krateropening waardoor je zicht hebt op de helderblauwe lucht. Er hangen twee lange touwen naar beneden. De afdaling ging makkelijk; je laat je gewoon zakken. De terugweg omhoog is een ander verhaal, dan moet er heel wat harder gewerkt worden.

‘Ik zie niks vreemds opa,’ zegt Amy, terwijl ze met haar zaklamp langs de wanden schijnt.

Amy vindt het ondertussen al heel gewoon, maar in het begin heeft ze een uur lang met open mond staan kijken; de hele tijd maar rondraaiend. Het is ook een geweldig spektakel. Al die duizenden verhalen, groot en klein, die van bovenaf de vulkaan ingeblazen worden. Wanneer ze eenmaal binnenin de vulkaan zijn, draaien de verhalen als kleine wervelstompjes mee met de wind langs de vulkaanwand. Die kleine wervelstompjes zijn in het licht van de zaklamp een beetje te zien; je ziet hun draaiingen schitteren. De stemmen lijken het dan uit te schreeuwen. Het is ondenkbaar om nog een verhaal te herkennen, het lijkt wel of de stemmen een wedstrijd doen wie het hardst zijn verhaal kan vertellen. Op een gegeven moment draait elk verhaal zichzelf als het ware in de wand van de vulkaan, zoals een boor een gat maakt in de muur. Daar zit het dan zachtjes te zoemen en het verhaal te fluisteren. Zo worden alle verhalen bewaard om altijd herinnerd te worden. Elk verhaal in een eigen gat, soms klein, soms groot.

‘Dit is het mooiste dat ik ooit gezien heb, opa,’ zei Amy toen. Ze kon bijna niet stoppen met ronddraaien en kijken.

Nu heeft Amy haar ogen gericht op heel wat anders. Ze rent enthousiast naar de andere kant van de vulkaan en springt op een enorme trampoline die daar staat opgesteld. Ze lacht luidkeels wanneer ze haar eerste sprongen maakt; steeds hoger en hoger. Het duurt niet lang of ze springt de ene salto na de andere.

‘Joehoe!’

‘Opa, wil je mijn jas opvangen?’ Onder het springen heeft ze haar jas uitgedaan en naar beneden gegooid; het gaat allemaal zo lenig en makkelijk. Het is een sierlijk gezicht. Paco staat met bewondering toe te kijken. Hij springt al een paar jaar langer dan zijn kleindochter, maar zulke kunsten zijn hem nog nooit gelukt.

Vlak nadat ze hier zijn komen wonen is hij nog een keer met de roeiboot naar de havenstad gevaren en heeft de grootste trampoline gekocht die er bestaat. De paar mensen die hem zagen, zullen wel gedacht hebben: ‘Wat is dat nou voor een rare snuiter met zijn witte haar en lange baard? Woont hij op dat onherbergzame eiland? Dat is toch onmogelijk?’